

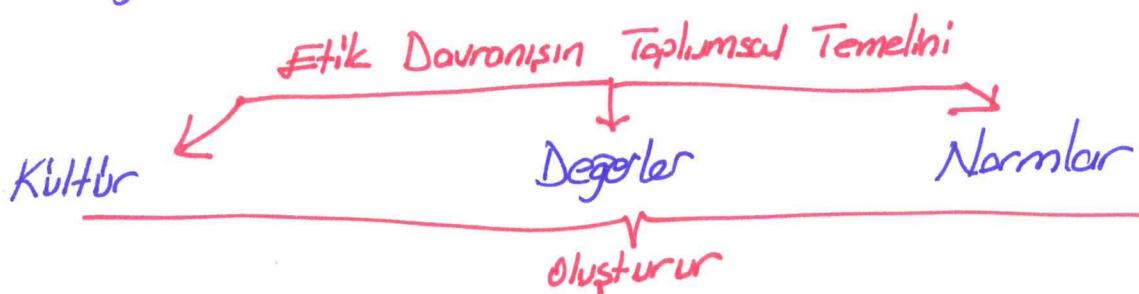
- EĞİTİM VE ÖĞRETİMDE ETİK -

(1)

ETİK⇒ İnsanların kurduğu bireysel ve toplumsal ilişkilerin temelini oluşturur. Değerleri, normları, kuralları, doğru-yanlış yada iyi-kötü gibi etiksel açıdan araştıran bir şebeke disiplinidir.

AHLAK⇒ Bir toplum içinde kişilerin bireyseliteleri, uyumak zorunda bulundukları davranışları, bilimleri ve kurallarıdır.

Ahlak gerecelidir ETKI gerekçe yoktur.

ETİK İKİLEM⇒ 2 ya da daha fazla değerin çatışması.

ÖĞRETMENLİK MESLEK ETİĞİ

Bir meslek grubunun

- ★ Mesleğe ilişkin olarak oluşturup koruduğu
- ★ Onları belirli bir şekilde davranışmaya zorlayan
- ★ yetersiz ve degerseç üyeler meslekten dışlayan
- ★ hizmet ideallerini korumayı amaçlayan mesleki ilkeler bütünüdür.
- ★ Meslek üyelerine emreden
- ★ kişisel eğitimi sınırlayan
- ★ Meslek içi rekabeti düzenleyen

Öğretmenlik Meslek Etiği İlkeleri

- 1- Profesyonellik ⇒ Yeterlik sahibi bir öğretmen olmak
- 2- Hizmette Sorumluluk ⇒ Davranışlarından ve bireyin topluma malyeti (davranısın)
- 3- Adalet ⇒ Adil olmak, ayrim yapmamak
- 4- Eşitlik ⇒ Eşit davranmak
- 5- Sağlıklı ve güvenli bir ortamın sağlanması ⇒ Sınıf ortamını düzenlemek
- 6- Yolsuzluk yapmamak ⇒ Kışisel cihaz sağlamanın, kamu malını kötüye kullanmamak
- 7- Dürüstlük-dogruluk ve güven ⇒ Güven vermek

(2)

9- Mesletki bağlılık ve sürekli gelişme $\Rightarrow$ meslekte kalınmak istemek

10- Saygı $\Rightarrow$ Bütün farklılıklara saygı.

* Herkesin değerine ve varlığına saygı gösterilmeli

* " szel hayatına " "

* " özgürlüğe ve kararlarına " "

* İnsanlar arasındaki farklılıklara " "

11- Kullanıkların etkin kullanımı $\Rightarrow$ Zamanı etkin kullanma.

Öğretmenlik meslenin Etik Kodları

a) Özürlik $\Rightarrow$ Bir neye sahip olduktors onur ve değerlere uygun bir şekilde davranışması

b) Adalet $\Rightarrow$ Gücün paylaşılması, kötüye kullanımının engellenmesi

c) Sorumlu İlgi $\Rightarrow$ Başkalarına verilebilecek zararın en azı indirilmesi, yorumun artırılması.

d) Gerçek $\Rightarrow$ Kendine ve başkalarına dürüst davranışma.

Öğretmenin etik davranış ilkeleri

1- Profesyonel sorumluluk

2- Mesletki etik davranışları

3- Mesletki uygulama ve performans

4- Meslektaşlara karşı etik davranışları

5- Öğrencilere " " "

6- Aile ve topluma " " "

Mesletki Etik İlkeler

1- Doğruluk

2- Yasallık

3- Yeterlilik

4- Güvenirlik

5- Mesleğe bağlılık

(3)

ETİK DAVRANIS İLKELERİ

- 1- Görevin yerine getirilmeshde kamu hizmeti bilinci
  - 2- Nalıca hizmet bilinci
  - 3- Hizmet standartlarına uyuma
  - 4- Amacı ve misyonla bağlılık
  - 5- Dürüstlük ve şeffaflık
  - 6- Saygılılık ve güven
  - 7- Nezaket ve saygı
  - 8- Yetkili makamlara bildirim
  - 9- Gıkor anlaşmasından kaçınma
  - 10- Görev ve yetkililerin menfaat sağlamak amacıyla kullandırılmaması
  - 11- Hediye alma ve menfaat sağlama yasağı.
-

Hediye Alma

YASAK

- * Gıkor ilişkisi sonucu alınan
Borsa, konaklama, hediye gibi
Veda kutlaması hediyesi
- * Taşınır, taşınmaz malların
raça bedelinin üzerinden yapılan işlemler
- * Hizmetten yararlananların vereceği
her türlü hediye
- * Borç - krediler.

Yasak Olmayan

- * Kuruma katkısı olan demirbaşan
kayıtlıları bağışlar
- * Kitap, dergi, makale, kaset, cd vb.
- * Nalıca açık yarışmalarda kazanımlar
- * Hatıra niteliği taşıyanlar
- * Torum amacı, rekkam, el sonat istifadesi
- * Finans kurumlarından piyasaya kazanıma
göre alınan krediler.

Eğitimde Etik Standartlar

1- Öğrenciye Bağlılık İlkesi

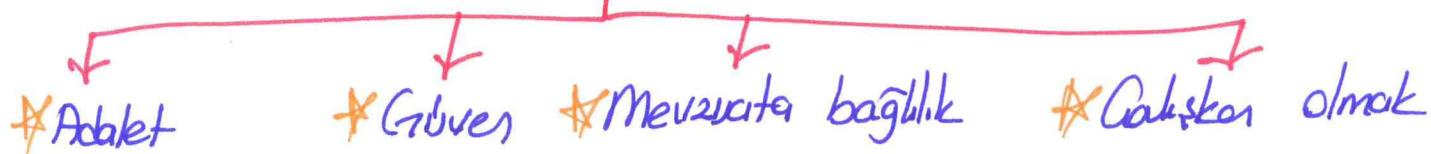
Mesleğe   "   "

(4)

Okul yöneticilerin etik liderlik becerikleri

- 1-Karar verme sürecinde etiklik $\Rightarrow$ Ahlaki açıdan doğru karar verme
- 2-Davranışsal Etik $\Rightarrow$ Dürüst adil davranış
- 3-Hetitism Sürecinde Etik $\Rightarrow$ Sağlıklı iletişim
- 4-Örgüt iklimi oluşturma sürecinde etik $\Rightarrow$ etkili okul iklimini oluşturmak, Çalışanlar sahip olmak, desteklemek, Sevgiyi temel almak

Okul yönetiminde serglenmesi gereken değerler

Okul yöneticilerin davranışlarına rehber edinebileceği etik değerler

- 1-Eğitim jösefesine uygun uluslararası gelişimler
- 2-Güçlü ahlaki bir lider olmalı, okulda ahlaki bir hava oluşturmalı.
- 3-Ayrımcı davranışları kınamalı.
- 4-Etkili bir genel olarak görev:

  - a- Okul içindeki farklı grupların hakları arasında denge sağelir.
  - b- Herkes tarafından istenen kararlar her zaman doğru karar degildir.
  - c- Kararların temelinde, okul toplumunun içeriği lain doğru olmuyormak vardır.
  - d- Ahlaki cesaret yöneticinin bir parçasıdır.

- 5- Okul toplumunu testis etmek
- 6- Okul içindeki farklı grupların hakları arasında denge sağelir.
- 7- Herkes tarafından istenen kararlar her zaman doğru karar degildir.
- 8- Kararların temelinde, okul toplumunun içeriği lain doğru olmuyormak vardır.
- 9- Ahlaki cesaret yöneticinin bir parçasıdır.
- 10- Okul yöneticisi etik davranışları, ahlaki eylemleri, davranışlığı okul işleri ile paylaşıncı

(5)

- EТИК YAKLAŞIMLAR

1-Meta Eтика (Analitik Yaklaşım) Ahlak bilgisi, Kette ne? İyi ne?

2-Normatif Eтика $\Rightarrow$ Doğruyu yanlıştan ayıracak pratik ahlaklı yaşamın nasıl yaşanacağına bulmaya çalışır. Ne yapmalı? Nasıl yaşamalı? Nasıl bir insan olmalı?

3-Uygulamalı Eтика $\Rightarrow$ Kriterler. Sayıt etik kavramları uygulaması yoluya somutlaştırılması

Eтик ilkelerin geliştirilmesinde Temel Alınan Yaklaşımalar

1-Hakkantyet İlkesi $\Rightarrow$ Tüterli, tarafsız, gereklere dayalı.

2-Insan hakları İlkesi $\Rightarrow$ Bireylerin varlığı, bütünlüğü ve temel insan hakları

3-Faydalılık İlkesi $\Rightarrow$ Herkes tam ifti olaçagı tahmin edilen korurın verilmesi

4-Bireysellik İlkesi $\Rightarrow$ Bireylerin temel amaclarının kişisel kazanclarını artırmak olduğunuurgular.

- EТИК SİSTEMLER —

1-Pmagalanın Sonuc Etiği $\Rightarrow$ Faydalılık. Eylem fayda getirir mi?
(Machiavelli)

2-Kural Etiği $\Rightarrow$ Eylem toplumsal kurallara, standartlara yasalara uygun mu?
(Kant)

3-Toplumsal Sözleşme Etiği $\Rightarrow$ Birey toplumsal ilke ve standartları benimsemeli mi?
(J.J. Rousseau)

4-Kişisel Eтика $\Rightarrow$ Kişiin içdonan-Eylem kişinin içdonanına hizur verir mi?
(Buber)

5-Josyal Yaşam Etiği $\Rightarrow$ Ahlaki doğruluk. Kişi insan ve diğer canlılara das ilişkilerinde kuralları uygular mı?

(6)

ETIK KİYRAMLAK

1-Tekdojik (Sonucu) Kurom $\Rightarrow$ En iyi sonucu elde etmek - En iyi sonucu elde etmek için ne yapmalıyım? Davranışın niyeti, amacı değil sonut sonucu öncelikle

2-Deontolojik (Kural/Seser Temelli) Kurom $\Rightarrow$ Fylemlik tıbbi, ahlaki ilke ve kuralların izlenip izlenmediği ile ilgilenir. Kişiin seser ve sorumluluklarını yerine getiriken ahlak ilke ve kurallara bağlılığı öremser.

3-Sezgici Etik Kurom $\Rightarrow$ Karar vermede sezgilerin rolü göstert.

4-Kozistik (Örnek Olaya Dayalı) Etik Kurom $\Rightarrow$ Soyut etik ilkeleri sonut örnek olaylara uygulayarak pratik çalışmalarla uygulamaya çalışan uygulamalı bir etik kuramıdır.

5-Realist Etik Kurom $\Rightarrow$ ARISTOLES Aklın yahunu önceden öremmiş ve doğru ols ahlaki davranışların aşırılıktan uzak olması gerekliliğini savunmuştur.

6-Materialist Etik Kurom $\Rightarrow$ Spinoza İnsanın kals mutluluk ve doğruluk etiğini savunur. Doğaya ve madde dünyaya öncü ve Tarihi DOĞADADIR.

7-Pragmatik Etik Kurom $\Rightarrow$ Bir davranış şekli okla ve mortiga uygun, pratik uygulanabilir faydalı ise doğrudur.

- MUTLU SON -

Kişinin vicdanı - Eylem

Ahlaki -
u?

EĞİTİM ve ÖĞRETİMDE ET

I- Kişisel çıkarları
II- Hiçbir öğrenciyi

III- Bir meslektaş
IV- Öğrenciyi kas-

maruz bırakın
6. Yukarıdaki si-
bağlılık ilkesi i-

Al I-II
7. Aşağıdakil
Al Yasallık
C Mesleğe t-

8. Öğretmel
Al Mutlak t-
B) Kaynak
C) Meslek
D) Hizme
E) Tarafs

9. Etik i-
aşağıd:
A) Fay
C) Ins

10. "I
ve bi-
han
Al
B)
C)

D)
E)

BİLGİ TARAMASI

1. "İnsanların kurduğu bireysel ve toplumsal ilişkilerin temelini oluşturan değerler, normları, kuralları, doğru-yanlış ya da iyi-kötü gibi ahlaksal açıdan araştıran bir teknik disiplini" olarak tanımlanan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Değerler   B) Etik Kodlar   C) Ahlak   D) Etik   E) Etik İkilem

2. "Bir toplum içinde kişilerin benimsedikleri, uymak zorunda bulunduğu davranış biçimleri ve kurallar" olarak tanımlanan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ahlak   B) Mesleki Etik   C) Etik   D) İlke   E) Etik İkilem

"Bir meslek grubunun, mesleğe ilişkin olarak oluşturup koruduğu; meslek üyelerine emreden, onları belli bir şekilde davranmaya zorlayan; kişisel eğilimlerini sınırlayan, yetersiz ve ilkesiz üyeleri meslekten dışlayan; meslek içi rekabeti düzenleyen ve hizmet ideallerini korumayı amaçlayan meslekî ilkeler bütünü."

3. Yukarıda tanıtı verilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Norm   B) Ahlak   C) Değerler   D) Etik   E) Mesleki Etik

"Bir eylemin ahlaki doğruluğu, kişinin vicdanı tarafından belirlenir. Eylem bireyin vicdanına huzur veriyor mu? sorusuna yanıt aranır. Buber tarafından savunulmuştur."

4. Yukarıda sözü edilen etik sistem hangisidir?

- A) Toplumsal Sözleşme Etiği   B) Kişisel Etik
C) Sosyal Yaşam Etiği   D) Kural Etiği   E) Amaçlanan Sonuç Etiği

5. Meslekî etik kuralları olarak belirlenen, üyelerinin genel ve ortak olan davranış biçimlerini tanımlayan ilkelerin temel işlevleri arasında aşağıdakilerden hangisi sayılabilir?

- A) Mesleğe kalifiye eleman seçmek
B) Meslek içi rekabeti düzenlemek
C) Hizmet ideallerini korumak
D) Yetersiz üyeleri ayırmak
E) İlkesiz üyeleri ayırmak

Ahlat, 2011
Standartlar, berlinse

I- Kişisel çıkarları için öğrencilerle profesyonel ilişkilerini kullanmama

II- Hiçbir öğrenciye avantaj sağlamama

III- Bir meslektaş hakkında yanlış ya da kötü niyetli açıklamalar yapmama

IV- Öğrenciyi kasıtlı olarak mahcup edecek ya da küçük düşürecek davranışlara

maruz bırakmama

6. Yukarıdaki sayılanlardan hangileri eğitimdeki etik standartlardan öğrenciye

bağlılık ilkesi içinde değerlendirilir?

A) I-II

B) I-II-IV

C) II-III-IV

D) I-II-III

E) I-II-III-IV

7. Aşağıdakilerden hangisi mesleki etik ilkeler arasında sayılamaz?

A) Yasallık

B) Güvenirlik

C) Mesleğe bağlılık

D) Başarılılık

E) Tarafsızlık

8. Öğretmenlik meslek etiği ilkeleri arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Mutlak başarı

B) Kaynakların etkili kullanımı

C) Mesleki bağlılık ve sürekli gelişme

D) Hizmette sorumluluk

E) Tarafsızlık

9. Etik ilkelerin geliştirilmesinde temel alınan yaklaşımlar arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Faydacılık ilkesi

B) Hakkaniyet ilkesi

C) İnsan Hakları İlkesi

D) Bireysellik İlkesi

E) Başarı İlkesi

10. "Okul müdürünün, okulunu güzelleştirebilmek için var gücüyle çalışarak, boyacı ve badana işlerine bizzat yardım etmesi" aşağıdakilerden hangisini açıklayan bir örnektir?

A) Saygınlık ve güven

B) Görevin yerine getirilmesinde kamu hizmeti bilinci

C) Amaç ve misyona bağlılık

D) Hizmet standartlarına uyma

E) Halka hizmet bilinci